

Societats hipotètiques per valorar béns públics

Alicia Adsera*

Andreu Arenas[†]

Carles Boix[‡]

December 31, 2024

Abstract

En aquest article explorem com els ciutadans valoren la provisió de béns públics, com la sanitat pública i les eleccions democràtiques, mitjançant experiments de tipus *conjoint*. La metodologia permet superar les limitacions de les enquestes tradicionals i captar preferències de manera indirecta i a partir de disjuntives. Els resultats mostren que els participants tenen una forta preferència per aquests béns públics, sovint estant disposats a sacrificar increments substancials en els seus ingressos individuals per garantir la seva provisió. Aquests resultats contribueixen a la comprensió de les bases del suport ciutadà a institucions essencials com la sanitat pública i la democràcia, i obren noves vies per analitzar com es poden promoure polítiques que responguin millor a les prioritats col·lectives.

Codis JEL: H11; H51; I13

Paraules clau: sanitat pública, democràcia, disposició a pagar, institucions, experiment *conjoint*, enquestes

*Princeton University, Princeton, NJ (USA) and IZA. Email: adsera@princeton.edu.

[†]Ivàlua, Institut d'Economia de Barcelona and Institutions and Political Economy Research Center . Email: andreu.arenas@ivalua.cat.

[‡]Princeton University, Princeton, NJ (USA) and Institutions and Political Economy Research Center - Universitat de Barcelona. Email: cboix@princeton.edu.

1 Introducció

Mesurar les preferències dels ciutadans sobre la provisió de béns públics presenta reptes importants. Aquests béns, caracteritzats per la seva no exclusivitat i no rivalitat, permeten que tothom en pugui gaudir sense reduir-ne la disponibilitat per als altres. Aquesta qualitat, però, genera un problema de "free-rider", on les preferències reals de les persones no es reflecteixen en el comportament de mercat, ja que no hi ha cap incentiu directe per pagar pel seu ús. L'absència d'un mercat per als béns públics impedeix observar decisions de compra que podrien revelar les preferències. Això contrasta amb els béns privats, on el preu i les decisions de compra proporcionen informació valuosa sobre el valor percebut per part dels consumidors.

Una possibilitat per esbrinar aquest valor, doncs, és preguntar-lo directament als ciutadans. Però això també presenta límits significatius. En primer lloc, existeix el risc de biaix de desitjabilitat social (Piedmont, 2024): els enquestats poden respondre de manera que consideren socialment acceptable, encara que no reflecteixi les seves preferències autèntiques. En segon lloc, aquest tipus de preguntes no mesuren el valor en relació a una mètrica econòmica comuna, en el sentit del que estem disposats a renunciar en altres dimensions per satisfer la nostra preferència.

En aquest article volem emfatitzar els *conjoint experiments* com a eina valuosa per superar les limitacions associades a les preguntes directes i a l'impossibilitat d'observar preferències revelades, i il·lustrar-ne dues aplicacions recents.

1.1 Els *conjoint* experiments

Els experiments tipus conjoint representen una eina poderosa per analitzar les preferències multidimensionals dels individus, i han guanyat una àmplia popularitat els darrers anys en camps com la ciència política, l'economia i el màrqueting (Hainmueller *et al.*, 2014; Bansak *et al.*, 2021). Aquests experiments es basen en l'avaluació per part dels enquestats de situacions hipotètiques que varien en diverses dimensions, de manera aleatòria, de manera que cap de les alternatives sigui inequívocament millor que l'altra. Els enquestats han de puntuar ambdues alternatives i triar aquella que els hi sembla millor.

La seva importància rau en la capacitat d'avaluar múltiples atributs simultàniament, oferint una visió més completa sobre allò que valorem. En estudis de preferències polítiques, per exemple, aquest mètode permet analitzar conjuntament atributs com la ideologia del candidat, la seva experiència, les polítiques específiques que proposa, i altres característiques personals. Això transcendeix les simples preferències unidimensionals, aportant una perspectiva detallada de com es prenen les decisions.

Un aspecte clau dels *conjoint*s és la seva habilitat per revelar les compensacions que els individus estan disposats a fer. Per exemple, en estudis de consum, es pot descobrir que els consumidors estarien disposats a pagar més per productes ecològics, però només fins a un cert punt. Aquesta informació és essencial tant per a empreses que busquen alinear els seus productes amb els valors dels consumidors com per a responsables polítics interessats en promoure pràctiques sostenibles i socialment responsables.

A més dels seus beneficis teòrics, els *conjoint* experiments tenen aplicacions pràctiques molt significatives. En l'àmbit polític, poden servir per dissenyar campanyes més efectives en entendre millor què valoren els votants. En màrqueting, ajuden a desenvolupar productes que connectin millor amb les preferències dels consumidors. En salut pública, poden orientar el disseny d'intervencions que siguin més acceptables i eficaces per a les poblacions objectiu. Aquestes aplicacions posen de manifest el potencial del mètode per influir positivament en una àmplia gamma de disciplines.

En definitiva, els experiments *conjoint* són una eina indispensable per comprendre les preferències complexes dels individus i com afronten les disjuntives donades per la impossibilitat de tenir-ho tot. En una sèrie d'estudis que expliquem a continuació, fem servir aquest mètode per quantificar el valor de béns públics com viure en una societat amb sanitat pública o amb eleccions democràtiques. En aquest tipus de béns, els *conjoint*s son especialment valuosos, ja que els mètodes habituals per mesurar preferències acostumen a funcionar molt pitjor.

2 El Valor de la Salut Pública

A Adserà *et al.* (2024) explorem les preferències de les persones per viure en societats amb sistemes sanitaris públics i quantifiquem fins a quin punt estarien disposades a sacrificar ingressos personals o altres atributs socials per viure en una societat amb salut pública.

La salut pública és un element central en la majoria de les societats modernes. En un context d'augment de l'esperança de vida i reducció de la morbiditat, la salut s'ha convertit en una part essencial del contracte social entre els ciutadans i els governs. A la majoria de països de l'OCDE, la cobertura sanitària és gairebé universal, però la financiació i estructura dels sistemes sanitaris varien considerablement segons el context polític i econòmic. Això planteja una sèrie de preguntes fonamentals: quant valorem realment la salut pública? Com podem mesurar aquest valor? I fins a quin punt les preferències varien entre diferents països i grups socials? Per respondre, vam dissenyar un experiment *conjoint* que permet analitzar què sacrificarien els individus per garantir un sistema sanitari públic.

2.1 Disseny de l'experiment

L'estudi utilitza un experiment on els participants han d'avaluar i triar entre societats hipotètiques amb característiques variades. El disseny mateix d'aquest tipus d'experiment ens obliga a preespecificar la nostra hipòtesi, concretament els factors que creiem que poden influir en les preferències i eleccions dels individus respecte a societats hipotètiques. Seguint Blair *et al.* (2019, 2023), l'estratègia de disseny metodològic als conjoints requereix prendre quatre decisions, a més de les preocupacions habituals sobre mesurament, mostreig i assignació. Son les següents:

1. Quins atributs incloure en els perfils
2. Quins nivells incloure en cada atribut (i en quina proporció)
3. Quants perfils se sol·licita als subjectes que valorin alhora
4. Quants conjunts de perfils se sol·licita als subjectes que valorin en total.

Pel que fa al primer punt, els atributs que incloem en els perfils son els següents:

- Ingressos personals
- Ingressos mitjans del país.
- Institucions polítiques, com eleccions democràtiques.
- Sistema sanitari, públic o privat.
- Mobilitat social, basada en l'esforç o les connexions.
- Desigualtat d'ingressos.

Pel que fa al segon punt, tots els atributs son binaris excepte els ingressos personals i els mitjans del país, que poden prendre 5 valors (en el cas dels personals) o 3 (en el cas dels mitjans), al voltant de la renda mitjana de cada país en el moment de fer l'enquesta.

Finalment, els participants valoren els perfils per parelles (puntuant-los i escollint-ne un), i veuen set parells de perfils. Tota l'assignació dels valors dels atributs és aleatòria, de manera que les alternatives son independents de les característiques dels participants.

Aquest disseny experimental és especialment útil perquè permet quantificar el valor atribuït a un sistema sanitari públic en relació amb altres atributs socials i econòmics. Per exemple, es poden determinar increments d'ingressos personals que les persones consideren suficients per compensar l'absència de salut pública.

Un aspecte central del disseny és la seva capacitat per eliminar biaixos habituals en enquestes tradicionals. En comptes de preguntar directament als participants si recolzen la salut pública, se'ls demana avaluar escenaris complets, la qual cosa redueix el risc de respostes influïdes per la desitjabilitat social. Els participants avaluen les característiques en conjunt, proporcionant una visió més completa i matisada de les seves prioritats.

Els participants provenien de Brasil, França i els EUA, i la mostra incloïa participants amb les proporcions de gènere, educació, i geogràfiques que a la població.

2.2 Preferència general pel sistema sanitari públic

Els participants van mostrar una forta preferència per viure en societats amb sistemes sanitaris públics. A França, renunciar al sistema públic requeriria triplicar els ingressos mitjans individuals. Als EUA i Brasil, caldria un augment d'ingressos del 50% per compensar l'absència d'un sistema sanitari públic.

Més enllà de la preferència mitjana, també investiguem quin és el número d'enquestats amb preferències positives. A França, un 85% dels enquestats recolzen la sanitat pública, mentre que al Brasil i als EUA, aquest suport cau al 80% i 70% respectivament. La intensitat del suport és més gran entre els partidaris que entre els detractors de la sanitat pública.

Aquestes xifres mostren que, malgrat les diferències culturals i econòmiques, la salut pública és percebuda com un bé fonamental. Tot i això, la intensitat d'aquest suport varia considerablement entre països i individus, reflectint els seus valors, prioritats i condicions.

Per exemple, a França i al Brasil, el suport al sistema sanitari públic es manté consistent fins i tot quan es consideren ingressos personals hipotètics alts, fet que reforça la idea que la sanitat es valora com un bé col·lectiu. En canvi, als Estats Units, aquest suport tendeix a disminuir amb ingressos hipotètics més alts, indicant una percepció diferent sobre la funció de la sanitat pública.

L'ideologia també juga un paper determinant. Les persones amb ideologies d'esquerreres o que consideren que la pobresa és conseqüència de la sort o de la manca de connexions socials són més propenses a donar suport a la sanitat pública. Aquestes creences reflecteixen una visió del món que prioritza la igualtat d'oportunitats i l'accés equitatiu als serveis bàsics.

3 El valor de la democràcia

Aquest mètode no només és útil per mesurar el valor de la salut pública, sinó que també es pot aplicar a altres característiques fonamentals de la societat. Per exemple, a (Adserà *et al.*, 2023) vam utilitzar aquest mateix mètode i aquest mateix experiment per avaluar el

valor de la democràcia.

Als tres països analitzats, trobem una forta preferència per viure en una societat amb eleccions democràtiques. De mitjana, els enquestats necessitarien experimentar un augment molt gran dels seus ingressos individuals (aproximadament tres vegades l'ingrés mensual mitjà del país) per renunciar a les eleccions lliures. Aquesta "compensació" és molt superior a la que requereixen per prescindir de l'assegurança sanitària pública o d'una societat meritocràtica, i clarament més alta que el valor que assignen a viure en una societat igualitària.

Tot i així, el suport a la democràcia no és uniforme entre països ni dins de cada país. A nivell internacional, els nord-americans valoren més la democràcia. Els enquestats francesos i brasilers la valoren menys, tot i que la diferència és petita en termes relatius. A més, dins de cada país hi ha una minoria d'enquestats amb preferències no democràtiques. Tanmateix, el perfil mitjà dels enquestats atorga un valor molt alt a la democràcia. De fet, constatem que és força complicat construir un conjunt alternatiu d'institucions i resultats econòmics i socials capaç de persuadir prou defensors de la democràcia per sumar-los a aquesta minoria no democràtica.

El nostre disseny i els resultats obtinguts aporten diverses contribucions a l'estudi de les bases de la democràcia i, de manera més general, a altres institucions socials. En primer lloc, millorem les enquestes d'opinió utilitzades per estudiar el compromís democràtic dels ciutadans, reduint el possible biaix de desitjabilitat social. En segon lloc, mesurem les preferències dels ciutadans envers la democràcia en un context que s'aproxima millor a les decisions del món real respecte d'estudis previs: incloent una àmplia varietat de paràmetres econòmics i institucionals que caracteritzen tant el benestar individual dels enquestats com el context social en què viurien, els obliguem a valorar possibles compromisos entre institucions econòmiques i polítiques. Finalment, proposem un mètode per calcular de manera directa la disponibilitat dels enquestats a pagar pel valor de la democràcia (o d'altres institucions socials). Aquest enfocament ens permet abordar un debat rellevant a la literatura: fins a quin punt els ciutadans podrien acceptar règims autoritaris a canvi de creixement econòmic, menys corrupció o una millor redistribució econòmica.

4 Conclusions

Aquest article presenta la metodologia i els resultats de diversos experiments per entendre com els ciutadans valoren els béns públics, destacant-ne la importància en el benestar individual i col·lectiu. Els resultats mostren que, malgrat diferències culturals i econòmiques, existeix una àmplia preferència per institucions com la sanitat pública i les eleccions democràtiques. Aquestes preferències són fortes: a França, Brasil i els Estats Units, els participants estan dis-

posats a renunciar-hi només si els seus ingressos personals augmenten molt substantivament, fet que subratlla el seu valor percebut.

A nivell metodològic, aquests resultats mostren la potència dels experiments de tipus *conjoint* per quantificar el valor dels béns públics en termes comparables amb altres atributs socials i econòmics. Aquesta aproximació no només permet capturar preferències de manera més precisa, sinó que també redueix els biaixos associats a les enquestes tradicionals, i quantifica les preferències en termes de disjuntiva.

References

- ADSERÀ, A., ARENAS, A. and BOIX, C. (2023). Estimating the value of democracy relative to other institutional and economic outcomes among citizens in brazil, france, and the united states. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, **120** (48), e2306168120.
- , — and BOIX, C. (2024). The value of public health. *Available at SSRN 4820090*.
- BANSAK, K., HAINMUELLER, J., HOPKINS, D. J., YAMAMOTO, T., DRUCKMAN, J. N. and GREEN, D. P. (2021). Conjoint survey experiments. *Advances in experimental political science*, **19**, 19–41.
- BLAIR, G., COOPER, J., COPPOCK, A. and HUMPHREYS, M. (2019). Declaring and diagnosing research designs. *American Political Science Review*, **113** (3), 838–859.
- , COPPOCK, A. and HUMPHREYS, M. (2023). *Research design in the social sciences: declaration, diagnosis, and redesign*. Princeton University Press.
- HAINMUELLER, J., HOPKINS, D. J. and YAMAMOTO, T. (2014). Causal inference in conjoint analysis: Understanding multidimensional choices via stated preference experiments. *Political analysis*, **22** (1), 1–30.
- PIEDMONT, R. L. (2024). Social desirability bias. In *Encyclopedia of quality of life and well-being research*, Springer, pp. 6526–6526.